

Barne- og familiedepartementet (BFD)
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
24/00046-4

Saksbehandler:
Inger Aasgaard

Dato:
6. februar 2024

Barneombudets hørings svar - forslag til endringer i lov om barnetrygd

Barneombudet takker for muligheten til å komme med innspill til forslag om endringer i barnetrygdloven med høringsfrist 6. februar 2024.

Vi ønsker å gi noen overordnede kommentarer til departementets vurdering av om lovendringene er til barnets beste, jf. høringsnotatets kapittel 3.

Det er positivt at departementet har et innledende kapittel om hensynet til barnets beste og har som utgangspunkt for vurderingen at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, jf. Grunnloven § 104 annet ledd og FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1. Barneombudet mener imidlertid at departementets vurdering med fordel kunne vært mer inngående, da departementet i liten grad utreder om lovforslagene er til barnets beste.

Departementet skriver at barnets beste skal tillegges «vekt» ved vurderingen av konsekvenser ved lovforslag som påvirker dem.¹ Barneombudet presiserer at Grunnloven § 104 annet ledd og barnekonvensjonen artikkel 3 pålegger myndighetene en plikt til å vekte barnets beste som et grunnleggende hensyn. Høyesterett har uttalt at «ved avveiningen mot andre interesser skal hensynet til barnets beste ha stor vekt – det er ikke bare ett av flere momenter i en helhetsvurdering: Barnets interesser skal danne utgangspunktet, løftes spesielt frem og stå i forgrunnen».² Barneombudet kan ikke se at departementet har gjort dette.

De høye ankomstene til Norge medfører et økt press på velferdssystemet, hvilket kan gjøre det krevende å levere gode velferdstjenester til barn og unge. Barneombudet anerkjenner at myndighetene som følge av dette må gjøre komplekse barnets beste-vurderinger, hvor ulike hensyn må veies opp mot hverandre.

Vi mener imidlertid at departementet i liten grad har identifisert hvilke konsekvenser lovforslaget vil ha for barn, utover å identifisere hvilke grupper barn som særlig berøres av forslaget.

¹ Høringsnotatet s. 7.

² HR-2015-206-A avsnitt 65

Departementet har eksempelvis ikke redegjort for hvordan forslaget om å endre retten til etterbetaling av barnetrygd fra tre år til tre måneder påvirker barns rett til sosial og økonomisk trygghet, jf. barnekonvensjonen artikkel 26 og 27, samt Grunnloven § 104 tredje ledd annet punktum, utover å legge til grunn at barna som berøres særskilt er ivaretatt gjennom andre ordninger, slik at deres levestandard skal være sikret på en forsvarlig måte. Det er heller ikke gjort en nærmere vurdering av hvilken betydning lovforslaget vil kunne ha for øvrige rettigheter barn har etter barnekonvensjonen.

Sett hen til at hovedformålet bak lovendringen er å bidra til at ankomstene fra Ukraina skal komme mer på nivå med ankomstene til Norges naboland, og lovforslaget særlig retter seg mot denne gruppen, mener Barneombudet at departementet særlig burde sett nærmere på levestandarden til ukrainske barn i Norge og hvilken betydning lovendringene vil ha for dem. Andelen sosialhjelpsmottakere er spesielt høy blant innvandrere fra Ukraina.³ Etter Barneombudets syn indikerer dette at mange ukrainske flyktningfamilier er i en sårbar økonomisk situasjon. Selv om etterbetaling av barnetrygd isolert sett ikke bidrar til å dekke løpende utgifter til forsørgelse av barn, er det grunn til å anta at etterbetalingen er en viktig kompensasjon for mange barnefamilier som har hatt begrensede økonomiske ressurser før retten til barnetrygd inntreffer.

Ved å se nærmere på hvilke konsekvenser lovforslaget kan få for berørte grupper barn, herunder deres rett til en levestandard som sikrer god utvikling, ville departementet også enklere identifisert eventuelle kompenserende tiltak som følge av inntektsbortfallet lovendringen medfører.

Det er innført en rekke midlertidige lovendringer i regelverket som følge av de økte ankomstene, og regjeringen har ytterligere foreslått flere innstramninger som samlet sett vil kunne øke risikoen for at flere nyankomne barn vokser opp i lavinntekt. Barn påvirkes direkte av sin families økonomiske situasjon, og innstramninger i økonomisk støtte rettet mot foreldre vil følgelig kunne påvirke barns levestandard i negativ retning.

For å kunne vurdere om innstramningstiltakene er forholdsmessige, er det derfor avgjørende at departementet har et godt kunnskapsgrunnlag om hvilke konsekvenser forslagene vil kunne medføre, og at departementet påser at de rettslige kravene til utredning og vurdering av barnets beste er oppfylt.

Med vennlig hilsen

Ivar Stokkerei
fagsjef

Inger Aasgaard
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

³ [Høyt sosialhjelpsbehov blant flyktninger – SSB](#)